DOMSTOLENS DOM
den 1 december 1998 *

I mål C-410/96,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunal de grande instance de Metz (Frankrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga brottmålet mot

André Ambry,

angående tolkningen av artiklarna 59 och 73b i EG-fördraget, rådets direktiv 73/183/EEG av den 28 juni 1973 om upphävande av begränsningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster vid självständig verksamhet hos banker och andra finansiella institut (EGT L 194, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 1, s. 138), och rådets andra direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG (EGT L 386, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 27),

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G. C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena P. J. G. Kapteyn, J.-P. Puissochet och G. Hirsch samt domarna G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, H. Ragnemalm (referent), M. Wathelet, R. Schintgen och K. M. Ioannou,

* Rättegångsspråk: franska.

generaladvokat: J. Mischo,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— André Ambry, genom advokaterna Michel Walter och Christine Gury, Metz,

— Frankrikes regering, genom Catherine de Salins, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och Régine Loosli-Surrans, chargé de mission vid samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Spaniens regering, genom Santiago Ortiz Vaamonde, abogado del Estado, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren Dimitrios Gouloussis, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 28 april 1998 av: André Ambry, Frankrikes regering och kommissionen,

och efter att den 14 maj 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunal de grande instance de Metz har genom beslut av den 19 december 1996, som inkom till domstolens kansli den 24 december samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 59 och 73b i EG-fördraget, rådets direktiv 73/183/EEG av den 28 juni 1973 om upphävande av begränsningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster vid självständig verksamhet hos banker och andra finansiella institut (EGT L 194, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 1, s. 138), och rådets andra direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG (EGT L 386, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 27).

2 Frågan har uppkommit i ett brottmål mot företagsledaren André Ambry som anklagas för att ha medverkat i eller själv ägnat sig åt att anordna och försälja resor eller utlandsvistelser, utan att ha erhållit det tillstånd som krävs enligt artikel 4 i den franska lagen nr 92/645 av den 13 juli 1992 om villkor för verksamhet avseende anordnande och försäljning av resor eller utlandsvistelser (*JORF*, s. 9457, nedan kallad lag nr 92/645).

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Artikel 7 i rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang (EGT L 158, s. 59; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 53) har följande lydelse:

"Den arrangör eller återförsäljare som är part i avtalet skall visa att han, i händelse av obestånd, har tillräcklig säkerhet för återbetalning av erlagda belopp och för hemtransport av konsumenten."

4 I artikel 8 i direktivet tilläggs följande:

"Medlemsstaterna får för att skydda konsumenten anta eller upprätthålla strängare bestämmelser på det område som omfattas av detta direktiv."

5 I artikel 18 i direktiv 89/646 föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall svara för att de verksamheter som anges i bilagan får bedrivas inom det egna territoriet så som sägs i artiklarna 19, 20 och 21, antingen genom etablering av en filial eller genom direkt tillhandahållande av tjänster, av varje kreditinstitut som är auktoriserat och underkastat tillsyn av behöriga myndigheter i en annan medlemsstat i enlighet med detta direktiv, förutsatt att verksamheterna omfattas av auktorisationen.

2. Medlemsstaterna skall också tillse att alla verksamheter som anges i bilagan får bedrivas inom det egna territoriet så som sägs i artiklarna 19, 20 och 21, antingen genom etablering av en filial eller genom direkt tillhandahållande av tjänster, av varje finansiellt institut från en annan medlemsstat, i fall då institutet antingen är dotterföretag till ett kreditinstitut eller ägs gemensamt av två eller flera kreditinstitut, vars stadgar eller bolagsordning tillåter sådan verksamhet och vilka uppfyller samtliga av de följande villkoren:

..."

6 De institut som nämns i punkt 2 måste således uppfylla ett antal villkor som anges i samma punkt.

7 I den bilaga som nämns i artikel 18 nämns i punkt 6 garantiförbindelser och ställande av säkerhet.

8 I artikel 4 i rådets direktiv 92/49/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG (tredje direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring) (EGT L 228,, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 160) anges villkoren för att försäkringsföretag skall få starta verksamhet. Denna artikel ersatte artikel 6 i rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring (EGT L 228, s. 3; svensk specialutgåva, område 6, volym 1, s. 143) med följande bestämmelse:

"Auktorisation av behörig myndighet skall föreskrivas för direkt försäkringsverksamhet.

En ansökan om sådan auktorisation skall göras hos den behöriga myndigheten i hemlandet av

a) varje företag som etablerar sitt huvudkontor inom denna stats territorium,

..."

9 Genom artikel 5 i direktiv 92/49 ändrades dessutom artikel 7 i direktiv 73/239 på följande sätt:

"1. En auktorisation skall vara gällande inom hela gemenskapen. Den skall ge företaget rätt att bedriva verksamhet där med stöd antingen av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

..."

Den nationella lagstiftningen

10 I artikel 4 i lag nr 92/645 anges att endast fysiska och juridiska personer som är näringsidkare och innehar ett tillstånd för resebyråverksamhet i vinstsyfte får anordna eller sälja resor eller utlandsvistelser för individer eller grupper. Vidare preciseras villkoren för utfärdande av ett sådant tillstånd. Bland dessa villkor ingår under punkt c följande villkor:

"Den sökande måste gentemot sina kunder styrka att han har en tillräcklig ekonomisk säkerhet, avsedd särskilt för återbetalning av erlagda belopp för de tjänster som anges i artikel 1 och för att täcka kostnader för ersättande tjänster, ställd av en gemensam garantifond, ett kreditinstitut eller ett försäkringsbolag, varvid denna ekonomiska säkerhet skall inkludera kostnader för eventuell hemtransport och i så fall måste vara omedelbart realiserbar i landet."

11 Tillämpningsföreskrifter avseende denna lag återfinns i dekret nr 94/490 av den 15 juni 1994 (*JORF*, s. 8746, nedan kallat dekret nr 94/490).

12 Artikel 12 i detta dekret har följande lydelse:

"Den ekonomiska säkerhet som föreskrivs i artikel 4 c i den ovan nämnda lagen av den 13 juli 1992 skall bestå av en skriftlig betalningsutfästelse utfärdad av:

1° en juridisk person som bildats för att förvalta en gemensam garantifond som har skapats i detta syfte, eller

2° ett kreditinstitut eller ett försäkringsbolag med behörighet att ställa ekonomisk säkerhet.

Den ekonomiska säkerheten skall vara särskilt destinerad för återbetalning av de belopp som kunderna utgivit till resebyrån enligt deras avtal för pågående eller framtida tjänster och den måste inbegripa kostnader för resenärers hemtransport, bland annat i fall då resebyrån har ställt in sina betalningar och lämnat in ansökan om försättande i konkurs.

..."

13 Artikel 14 i dekretet har följande lydelse:

"Den ekonomiska säkerhet som har ställts av ett kreditinstitut eller av ett försäkringsbolag kan endast godtas om kreditinstitutet eller försäkringsbolaget i fråga har sitt säte i en stat som är medlem av Europeiska gemenskapen eller har en filial i Frankrike. Denna ekonomiska säkerhet måste i samtliga fall vara omedelbart realiserbar, så att den enligt villkoren i artikel 16 ovan täcker kundernas hemtransport. Om kreditinstitutet eller försäkringsbolaget är beläget i en annan stat än Frankrike som är medlem av Europeiska gemenskapen, måste det i detta syfte ha ingått ett avtal med ett kreditinstitut eller försäkringsbolag beläget i Frankrike. Den berörda resebyrån skall till prefekturen översända ett intyg om detta utfärdat av det kreditinstitut eller det försäkringsbolag som är beläget i Frankrike.

Prefekturen skall utan dröjsmål och under samma villkor underrättas om eventuella ändringar i detta avtal och i förekommande fall om ett nytt avtal med samma syfte.

..."

14 Villkoren för ianspråktagande av den ekonomiska säkerheten framgår av artikel 16 i dekret nr 94/490, vilken har följande lydelse:

"Säkerheten skall endast tas i anspråk om borgenären, hos det organ som ställt säkerheten, styrker att skulden är klar och förfallen och att den resebyrå som omfattas av säkerheten är på obestånd, utan att garanten gentemot borgenären kan göra gällande delat eller subsidiärt ansvar.

Resebyråns obestånd kan framgå antingen av att den har lämnat in en konkursansökan eller av att den delgivits betalningsanmaning av stämningsman [huissier] eller genom rekommenderat brev med mottagningsbevis, varvid den vägrat att betala eller inte yttrat sig inom fyrtiofem dagar från delgivningen.

I fall av tvist skall borgenären meddela garanten om stämningen genom rekommenderat brev med mottagningsbevis.

Om garanten bestrider betalningsskyldighet eller fordringens storlek, kan borgenären väcka talan direkt vid behörig domstol.

Prefekten kan utan hänsyn till bestämmelserna ovan besluta att i nödfall ta säkerheten i anspråk för att en resebyrås kunder skall kunna resa hem genom att ålägga garanten att omedelbart och med högsta prioritet frigöra nödvändiga medel för att täcka kostnaderna för hemtransporten. Om den ekonomiska säkerheten har ställts av en gemensam garantifond som avses i artikel 13 ovan skall denna säkerställa att säkerheten omedelbart kan tas i anspråk om prefekten finner att ett nödfall är för handen."

Målet vid den nationella domstolen

15 Åklagaren har väckt åtal vid Tribunal de grande instance de Metz mot André Ambry i egenskap av företagsledare för bolaget A Tours. Ambry anklagas för att under år 1996 ha medverkat i eller själv ägnat sig åt att anordna och försälja resor eller utlandsvistelser, utan att inneha det tillstånd som enligt artikel 4 i lag nr 92/645 krävs för sådan verksamhet.

16 André Ambry hade vid prefekturen i Moselle ansökt om sådant tillstånd. Hans ansökan avslogs med motiveringen att resebyråverksamhet måste omfattas av en ekonomisk säkerhet och att hans egen säkerhet inte uppfyllde villkoren i artikel 14 i direktiv nr 94/490, eftersom den ställts av ett italienskt finansbolag, Compagnia cauzioni SpA, etablerat i Rom, som inte ingått något avtal med ett kreditinstitut eller försäkringsbolag etablerat i Frankrike.

17 I brottmålet vid Tribunal de grande instance de Metz har Ambry ifrågasatt om kraven i artikel 14 i dekret nr 94/490 är förenliga med gemenskapsrätten i de fall då ett kreditinstitut eller försäkringsbolag, etablerat i en stat som är medlem av Europeiska unionen, har ställt en ekonomisk säkerhet för en resebyrå. Enligt Ambry utgör dessa krav ett hinder för den fria rörligheten för kapital och friheten att tillhandahålla tjänster vad gäller ställande av ekonomisk säkerhet. Dessa friheter föreskrivs i fördraget och nämnda direktiv, varför avslaget på hans ansökan om tillstånd strider mot gemenskapsrätten.

Tolkningsfrågan

18 Tribunal de grande instance de Metz ansåg att den behövde en tolkning av olika bestämmelser i gemenskapsrätten för att kunna ta ställning i brottmålet mot André Ambry, varför den beslutade att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

"Skall artikel 14 i dekret nr 94/490 av den 15 juni 1994, antaget med stöd av artikel 31 i lag nr 92/645 av den 13 juli 1992, anses oförenlig med direktiv 73/183/EEG, samordningsdirektivet av den 15 december 1989, artikel 59 i EG-fördraget och artikel 73b i Maastrichtfördraget, i det att där krävs att, då ekonomisk säkerhet ställs i en annan av EG:s medlemsstater än Frankrike, det kreditinstitut eller försäkringsbolag som är beläget i en annan av EG:s medlemsstater än

Frankrike skall ingå avtal med ett kreditinstitut eller försäkringsbolag i Frankrike?"

19 Det kan inledningsvis erinras om att domstolen vid tillämpningen av artikel 177 i fördraget inte är behörig att avgöra om nationella regler är förenliga med gemenskapsrätten, men att den kan förse den nationella domstolen med upplysningar om tolkningen av gemenskapsrätten, så att den domstolen kan bedöma huruvida dessa regler är förenliga med de aktuella bestämmelserna i gemenskapsrätten.

20 Det skall vidare anmärkas att kreditinstitutens frihet att tillhandahålla tjänster direkt regleras av direktiv 89/646, varför det inte är nödvändigt att hänvisa till de mer allmänna bestämmelserna i direktiv 73/183. Den nationella domstolens fråga rör även huruvida skyldigheten för ett försäkringsbolag beläget i en annan medlemsstat att ingå ett avtal med ett försäkringsbolag beläget i Frankrike, vilken följer av den franska lagstiftningen, är förenlig med reglerna om frihet att tillhandahålla tjänster. Vad avser denna skyldighet finns det anledning att tolka direktiv 92/49 om frihet att bedriva försäkringsverksamhet.

21 Frågan skall således förstås så att den rör huruvida artikel 59 i fördraget, direktiven 89/646 och 92/49 eller artikel 73b i fördraget utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, vilken, i syfte att genomföra artikel 7 i direktiv 90/314, kräver att garanten, i fall då den garant som har ställt den ekonomiska säkerheten är ett kreditinstitut eller försäkringsbolag beläget i en annan medlemsstat, skall ha ingått ett kompletterande avtal med ett kreditinstitut eller försäkringsbolag beläget i landet.

Tolkningen av reglerna om frihet att tillhandahålla tjänster

22 Det skall erinras om att medlemsstaterna enligt artikel 7 i direktiv 90/314 är skyldiga att föreskriva säkerhet som avser återbetalning av inbetalda belopp eller konsumenternas hemtransport i händelse av att den arrangör som de har köpt resan av kommer på obestånd eller försätts i konkurs. Denna bestämmelse skall tolkas så, att den i syfte att skydda konsumenterna föreskriver ett resultat, nämligen att paketresenärer tillerkänns rättigheter som innebär att de är garanterade återbetalning av erlagda belopp och hemtransport i händelse av arrangörens obestånd eller konkurs (se dom av den 8 oktober 1996 i de förenade målen C-178/94, C-179/94 och C-188/94—C-190/94, Dillenkofer m. fl., punkterna 35 och 42).

23 Av artikel 8 i samma direktiv följer dessutom att skyldigheten att föreskriva sådana säkerheter, i likhet med övriga skyddsregler i direktivet, utgör en minimiskyldighet.

24 Medlemsstaterna är således inte förhindrade att föreskriva att säkerhet inte bara måste ställas utan även omedelbart måste kunna realiseras i fall resenären måste resa hem, under förutsättning att medlemsstaterna därvid beaktar fördragets bestämmelser och särskilt artikel 59.

25 Därefter skall det prövas huruvida principen om frihet att tillhandahålla tjänster — vilken följer av artikel 59 i fördraget och som avseende bankverksamhet har genomförts genom direktiv 89/646 och avseende försäkringsverksamhet genom direktiv 92/49 — utgör hinder för en nationell regel som, i syfte att säkerställa att den säkerhet som föreskrivs i artikel 7 i direktiv 90/314 omedelbart kan realiseras i fall resenären måste resa hem, föreskriver att säkerheten måste åtföljas av ett avtal mellan garanten och ett finansiellt institut beläget i landet, om säkerheten har ställts i en annan medlemsstat.

26 Det skall anmärkas att enligt den omtvistade lagstiftningen är skyldigheten att ingå avtal med ett institut beläget i landet tillämplig för kreditinstitut och försäkringsbolag belägna i andra medlemsstater, om den berörda resebyrån som är belägen i landet har skaffat sig säkerhet från ett av dessa institut. Det framgår av den franska regeringens uttalanden under förhandlingen att detta avtal är ett ytterligare krav, förutom den första säkerheten som researrangören har erhållit från ett kreditinstitut eller ett försäkringsbolag. Avtalet skall ingås mellan den ursprungliga garanten och ett kreditinstitut eller försäkringsbolag beläget i den medlemsstat där resebyrån är etablerad, och detta institut garanterar i sin tur att säkerheten kan realiseras omedelbart.

27 Av detta följer att i fall då den säkerhet som krävs enligt artikel 7 i direktiv 90/314 har ställts av ett finansiellt institut beläget i landet är ett enda avtal nödvändigt, medan denna säkerhet, i fall då ett finansiellt institut beläget i en annan medlemsstat har ställt säkerheten, måste vara förenad med ett kompletterande avtal som avser en annan säkerhet som ställs av ett finansiellt institut beläget i landet.

28 Det kan konstateras att det sistnämnda kravet har en hindrande och avskräckande verkan på finansiella institut etablerade i andra medlemsstater, eftersom de inte direkt kan erbjuda researrangören den säkerhet som han är i behov av, på samma sätt som en garant belägen i landet.

29 Detta krav är även ägnat att avskräcka researrangören från att vända sig till ett finansiellt institut beläget i en annan medlemsstat. Skyldigheten för det finansiella institutet att ingå ett kompletterande garantiavtal medför ytterligare kostnader vilka normalt övervältras på researrangören.

30 Mot denna bakgrund finner domstolen att en nationell lagstiftning som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken finansiella institut

belägna i en annan medlemsstat måste ingå ett kompletterande avtal, utgör en inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster, vilken följer av artikel 59 i fördraget och direktiven 89/646 och 92/49.

31 Det skall således prövas huruvida en sådan inskränkning kan vara berättigad för att skydda konsumenterna.

32 Enligt den franska regeringen utgör de praktiska svårigheterna att omedelbart realisera en säkerhet när det finansiella institutet är etablerat i en annan medlemsstat skäl för att kräva att sådana finansiella institut måste ha ingått ett kompletterande avtal. Detta krav förklaras dels av att det tar tid att göra överföringar av medel över gränserna, dels att det är svårt eller till och med omöjligt, i fall av tvist eller då garanten är ovillig att frigöra medel, att begära att vissa förvaltningsåtgärder vidtas eller att begära interimistiska åtgärder i andra medlemsstater.

33 I detta sammanhang skall det anmärkas att den omtvistade lagstiftningens krav på att säkerheten skall kunna realiseras omedelbart endast rör hemtransport för resenärer och inte övriga tjänster som omfattas av den säkerhet som föreskrivs i artikel 7 i direktiv 90/314.

34 Skyldigheten att ingå ett kompletterande avtal gäller dock samtliga säkerheter som ställs av kreditinstitut eller försäkringsbolag belägna i andra medlemsstater.

35 Av detta följer att i den mån skyldigheten att ingå ett kompletterande avtal med ett finansiellt institut beläget i landet även omfattar annat än hemtransporter är den mer omfattande än vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade syftet.

36 Vad avser den del av säkerheten som avser resenärens hemtransport, i vilken del kravet att säkerheten skall kunna realiseras omedelbart är berättigat, skall det anmärkas att André Ambry vid förhandlingen har hävdat att överföringar av medel mellan europeiska banker, tack vare systemet med internationella transfereringar, kan ske mycket snabbt, närmare bestämt på 24 till 48 timmar. Den franska regeringen har medgivit att detta stämmer men har anfört att tiden varierar och kan vara något längre.

37 Det framstår som om säkerheten normalt sett kan realiseras omedelbart även i fall då garanten är etablerad i en annan medlemsstat. Den omtvistade lagstiftningen innehåller emellertid ingen som helst möjlighet för researrangören att visa att han kan realisera de medel som omfattas av säkerheten så snabbt som krävs enligt denna lagstiftning.

38 Vad avser argumentet att det är omöjligt att i övriga medlemsstater uppnå samma effektiva förfarande som det som kan uppnås genom tillämpning av vissa förvaltningsåtgärder eller vissa domstolsbeslut i landet, kan det anmärkas att även om vissa förvaltningsåtgärder inte på samma sätt kan vidtas mot företag belägna i andra medlemsstater, är det alltid möjligt att använda sig av interimistiska förfaranden som förekommer i samtliga stater som är medlemmar av gemenskapen. Vilken verkan besluten i dessa förfaranden får beror på innehållet i det avtal som researrangören ingått med ett finansiellt institut beläget i annan medlemsstat.

39 Domstolen finner således att artikel 59 i fördraget och direktiven 89/646 och 92/49 utgör hinder för en nationell lagstiftning som, i syfte att genomföra artikel 7 i direktiv 90/314, kräver att garanten, i fall då den garant som har ställt säkerhet är ett kreditinstitut eller försäkringsbolag beläget i en annan medlemsstat, skall ha ingått ett kompletterande avtal med ett kreditinstitut eller försäkringsbolag beläget i landet.

40 Mot denna bakgrund är det inte nödvändigt att bedöma om en sådan lagstiftning även strider mot artikel 73b i fördraget.

Rättegångskostnader

41 De kostnader som har förorsakats den franska och den spanska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående den fråga som genom beslut av den 19 december 1996 har ställts av Tribunal de grande instance de Metz — följande dom:

Artikel 59 i EG-fördraget, rådets andra direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG, och rådets direktiv 92/49/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiv 73/239/EEG och

88/357/EEG (tredje direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring), utgör hinder för en nationell lagstiftning som, i syfte att genomföra artikel 7 i rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang, kräver att garanten, i fall då den garant som har ställt säkerhet är ett kreditinstitut eller försäkringsbolag beläget i en annan medlemsstat, skall ha ingått ett kompletterande avtal med ett kreditinstitut eller försäkringsbolag beläget i landet.

Rodríguez Iglesias Kapteyn Puissochet

Hirsch Mancini

Moitinho de Almeida Gulmann Ragnemalm

Wathelet Schintgen Ioannou

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 1 december 1998.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

Justitiesekreterare Ordförande